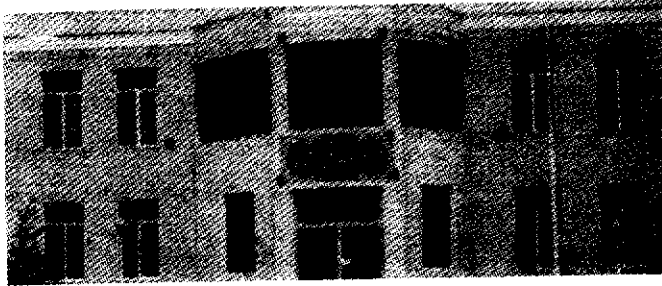

همکاری و تعاون بین کتابخانه‌ها

نویسنده: **Khunying Maenmas Chavalit**
ترجمه: **نشانه پاکدامن**
دانشجوی دکتری کتابداری و اطلاع‌رسانی

همکاری‌های پایه‌ای در کتابخانه‌ها

در قرن گذشته، همکاری‌های کتابخانه‌ها با تئوری، میزان و نمونه‌ها، اصول، استانداردها و مکانیزمی برای اقدامات عملی آغاز شد. فعالیت‌های تعاونی کتابخانه در سطوح مختلف انجام می‌گرفت که از آن جمله می‌توان محلی، ملی و بین‌المللی را نام برد. توافق‌نامه‌هایی براساس فعالیت‌های دو جانبه بین دو کتابخانه، دو مملکت، آژانس دولتی مربوط به کتابخانه و مؤسسات چند ملیتی در سطح محلی یا دانشگاهی منعقد و امضاء شده‌اند.

دو عامل مهم که در قرن گذشته همکاری‌های کتابخانه‌ها را ضروری کرد، عبارتند از:

۱) انفجار اطلاعات؛ از جنگ بین‌المللی دوم به بعد، حجم زیادی از تحقیق و بررسی‌های علمی و تکنیکی از طرف مؤسسات تحقیقاتی در آرتش‌ها، سیاست، مؤسسات علمی، آموزشی و اجتماعی بعمل آمد که حاصل و نتیجه آن سیل و جریان منابع اطلاعاتی در اشکال مختلف مانند مطالب چاپی، مطالب سمعی و بصری و غیره بود.

۲) نیاز به اطلاعات و مطالب از طرف مسئولان امور، تصمیم‌گیرنده‌ها، محققین، شاغلین، دانش‌پژوهان و دانشجویان بشدت افزایش یافته است. نیاز علاقمندان به اطلاعات در جامع بودن آن می‌باشد (در هر زبانی، آنجا که

منابع اطلاعاتی با عناوین بخصوص مورد علاقه، تولید و منتشر می‌شود، باید از درستی و اعتبار و تازه و جدید بودن برخوردار باشد).

همه کتابخانه‌ها از بزرگ و کوچک باید خدمات مورد تقاضا را فراهم کرده و در ضمن مشکلات حاصله از «انفجار اطلاعات» را حل کنند. هیچ یک از کتابخانه‌های دنیا، حتی کتابخانه کنگره در ایالات متحده یا کتابخانه لنین در روسیه نمی‌تواند همه منابع اطلاعاتی که در نقاط مختلف دنیا تولید می‌شوند، تهیه و ذخیره نمایند، مخصوصاً موادی که از کانال‌های تجاری قابل خریداری و تهیه نمی‌باشند که از آن جمله مطالب منتشر نشده سمینارها و کنفرانس‌های کشورهای در حال توسعه را می‌توان نام برد. مسائل کلی عبارتند از: کمبود فضای ساختمانی، کمبود نیروی انسانی جهت اداره مواد تهیه شده، پول برای خرید و تهیه مواد کتابخانه، تجهیزات لازم برای ترتیب و اداره اطلاعات و کمبودهای دیگر زیاد.

هدف و منظور اصلی از همکاری‌های کتابخانه‌ها در گذشته، که در آینده هم بهمان ترتیب مسلماً ادامه خواهد یافت، عبارتند از: فراهم کردن خدمات برای مراجعین و استفاده از منابع اطلاعات به ترتیبی که خدمات عرضه شده با حداقل هزینه در اختیار علاقه‌مندان قرار گیرد. هر کتابخانه باید منابع محلی و ملی یعنی منابع پولی، نیروی انسانی، مهارت‌های فنی و

تکنیکی، زیربنای کلی مانند سیستم حمل و نقل، ارتباطات، زیربنای ارتباطات دور، پیشرفت در فن‌آوری رایانه و غیره را در نظر گیرد. در عصر «دهکده جهانی» اطلاعات جهانی که در پیشرفت و ترقیات اقتصادی، علمی، تکنیکی، آموزشی، اجتماعی و فرهنگی شریک و همباز می‌باشد، نیاز به اطلاعات برای پیشرفت‌های جهانی و منطقه‌ای، درک متقابل از نحوه زندگی یکدیگر، منافع متقابل و برای کوشش‌های هم‌آهنگ جهت صلح و پیشرفت اقلماً دو تا سه برابر افزایش خواهد یافت.

نوع و شکل همکاری که در گذشته آغاز شده و تا امروز ادامه پیدا کرده است شامل توافق‌های ساده براساس دو طرفه یا چند طرفه می‌باشند که برای موارد زیر تهیه شده‌اند:

- ۱) امانت بین کتابخانه‌ها از مواد کتابخانه.
 - ۲) تحصیل و تهیه مواد کتابخانه با همکاری یکدیگر.
 - ۳) پروژه‌های تعاونی در سازمان دادن مواد کتابخانه که حاصل آن کاتالوگ واحد یا کاتالوگ اشتراکی می‌باشد.
 - ۴) ترتیب برنامه‌های هدیه و مبادله و گاهی مبادله نیروی انسانی.
- این برنامه‌ها از طریق تشکیل جلسات تهیه شده‌اند تا در روش‌های مؤثر و استانداردهای مهم تصمیم‌گیری کنند. طرفین موافقت‌نامه‌هایی را امضاء می‌کنند که بعضی در سطح مؤسسه و

بعضی دیگر در سطح حکومتی می‌باشند و این بستگی به طرز کار دولت‌ها دارد. که از یک کشور تا کشور دیگر اختلاف پیدا می‌کند. این موافقت‌نامه‌ها فعالیت‌های مربوط به تعاون و همکاری، مثل فعالیت‌های امانت دادن مواد کتابخانه در سطح بین‌المللی را تسهیل می‌کند. در عمل، خط‌مشی‌های مربوط به استاندارد بعضی اوقات از طرف سازمان‌های حرفه‌ای بین‌المللی، مخصوصاً از طرف سازمان IFLA (فدراسیون بین‌المللی سازمان کتابخانه‌ها) تهیه می‌شود. در سطح محلی، کنگره کتابخانه‌های آسیای جنوب شرقی خط‌مشی و راهنمایی‌هایی را برای تهیه میکروفیلم‌هایی از شاهکارها برای استفاده در کتابخانه‌ها و آرشیوهای کشورهای عضو فراهم آورده است.

شبکه کتابخانه‌ها و اطلاعات

ایجاد شبکه اطلاعاتی کتابخانه که در دهه ۱۹۷۰ آغاز شد، روش دیگری از همکاری‌های کتابخانه‌هاست که بصورت رسمی از طرف سازمان یونسکو تشویق و حمایت می‌شود. این شبکه به صورت ترتیبات و ساختار اداری است که گروه‌های مردم یا سازمان‌هایی را که می‌خواهند با همدیگر به فعالیت پردازند و در منابع سهیم باشند، به همدیگر مربوط می‌سازد و در "برنامه خدمات آموزشی" یونسکو و دفتر محلی سازمان یونسکو برای آسیا و اقیانوس آرام و بانکوک از آن یاد شده است. شبکه اطلاعاتی سهیم شدن در منابع را شامل می‌شود تا نیازهای اطلاعاتی مراجعین واقعی و بالقوه در تمام سطوح محلی و ملی برآورده شود. شبکه کتابخانه‌ها می‌تواند براساس مواردی مانند: تحصیلات جمعیت، سیستم اطلاعات کشاورزی یا براساس موارد دیگر مانند مرکز ملی برای سیستم اطلاعات بین‌المللی قرار گیرد. این شبکه

می‌تواند در سطح محلی، ملی یا بین‌المللی باشد.

شبکه مراکز اطلاعاتی و کتابخانه‌ها در آینده موقعی که توسط اجلاس جهانی جهت آموزش برای عموم در سال ۲۰۰۰ در نظر گرفته می‌شود، مورد توجه بیشتر واقع شده و ادامه پیدا خواهد کرد. تا آموزش پایه‌ای را برای همه فراهم کند. پیشرفت در فن‌آوری رایانه و ارتباطات دور برای استفاده در انتقال اطلاعات، ارائه اسناد در شکل دیجیتال، تولید سخت‌افزار مناسب و نرم‌افزار برنامه برای ایجاد پایگاه داده data base (برای کتاب و برای متون) همه نشان داده‌اند که در اشتراک منابع و انتقال اطلاعات در سطح دنیا مفید بوده و مخصوصاً از طریق اینترنت می‌توان اطلاع‌رسانی را تکمیل کرد.

همکاری‌های کتابخانه‌ها در آینده کم و بیش به صورت فعلی باقی مانده و تمایل به آن مسلماً در سطح جهانی خواهد بود. برای رسیدن به این هدف، فعالان محلی و ملی در هر ملت، مخصوصاً در کشورهای در حال توسعه باید تقویت شوند تا بتوانند در سطح بین‌المللی اشتراک مساعی داشته باشند. سطح پیشرفت کتابخانه‌ها، ارتباطات و زیرساخت و شالوده ارتباطات دور تغییر پیدا می‌کند، اما تقاضا برای کسب اطلاعات، کم و بیش به همان شکل باقی خواهد ماند. برای جوابگویی به این تقاضاها، لازم است که تلاش‌ها و فعالیت‌های همکاری و یاری‌رسانی از طرف کتابخانه‌ها، افراد حرفه‌ای در رشته اطلاعات، سازمان‌های محلی و بین‌المللی مانند IFLA، LLNESCO و سازمان‌های غیردولتی مانند بنیاد ژاپن و بنیاد خورد بعمل آید تا خدمات مؤثر کتابخانه‌ای برای همه را راه‌اندازی کند.

Khunying Meanmas Chavalit : ایمن

شخص، خون ینیق مین ماس شوالیت، که در

سال ۱۹۲۲ متولد شده بود، یکی از کارشناسان برجسته کتابخانه بوده و از همان آغاز فعالیت‌های شغلی خود، طرفدار کتاب‌های کیفیتی برای کودکان تایلند بوده است. او در پست‌های مختلف دولتی و سازمان‌های غیردولتی از جمله رئیس کتابخانه ملی تایلند، رئیس مؤسسه کتابخانه Thai که خود یکی از بنیانگذاران آن بود و عضو کمیته محلی IFLA برای آسیا و اقیانوسیه به خدمت پرداخته است. او نویسنده کتاب کودکان نیز می‌باشد و کتاب‌های داستانی و غیرداستانی نوشته و کتاب‌های انگلیسی دارای کیفیت را برای کودکان تایلند ترجمه کرده است. همچنین او مشاور افتخاری دپارتمان توسعه برنامه‌های تحصیلی، وزارت آموزش و پرورش، بانکوک ۱۰۳۰۰ بوده است.

سازمان‌های کتابخانه‌ای در آسیا و اقیانوس آرام

استرالیا : سازمان اطلاعات و کتابخانه‌های استرالیا (ساختمان ALIA ، ۸-۱۱ Napier Close Deakin) صندوق پستی (۴۴ E ، Kingson Aet ۲۶۰۴ فاکس: ۲۶۲۸۲۲۴۹ WWW. alia. org. au (۶۱)

چین: انجمن چینی برای علوم کتابداری (CSLS)

C/O کتابخانه ملی چین، ۳۹ جاده Bai Shi Qiao ۱۰۰۰۸۱ ، فاکس: ۱۰۶۸۴۱۹۲۷۱ (۸۶) سازمان کتابخانه‌های هنگ‌کنگ : صندوق پستی ۱۰۰۹۵ ، اداره پست عمومی، هنگ‌کنگ. فاکس: ۲۵۱۷۴۶۱۵/۲۹۱۵۲۴۵۸ (۸۵۲)

فی جی Fiji : سازمان کتابخانه‌های فی جی C/O کتابخانه دانشگاه منطقه جنوبی اقیانوس آرام. صندوق پستی ۱۱۶۸ Suva فاکس: ۳۰۰۸۳۰ (۶۷۹)

منابع: کتاب سال کتابخانه ۱۹۹۹ (سازمان کتابخانه‌های ژاپن)
اینترنت IFLA (WWW. Ifla. org)

نیوزلند: سازمان کتابخانه‌ها و اطلاعات
نیوزلند (LIANZA)
فاکس: ۴۴۹۹۱۴۸۰ (۶۴)
WWW - netlink. co.nz

هندوستان: سازمان کتابخانه‌های هندوستان،
آپارتمان شماره ۲۰۱، ساختمان
Mukherjee Nagar, Ansal
دهلی ۱۱۰۰۰۹،
فاکس: ۷۶۵۱۷۴۳ (۹۱)

منابع

1. Asian/ Pacific Book Development (ABD). Quarterly
2000 Volume 30 Number 4. Pay 3-5.

یادداشت‌ها

C/O = Carry Over انتقال دادن، منقول ساختن

پاکستان: سازمان کتابخانه‌های پاکستان
C/O هیأت رئیسه آرشیوها و کتابخانه‌های
دولتی N.W.F.P پیشاور فاکس: ۹۱۹۲۱۰۱۰۹ (۹۲)

فیلیپین: سازمان کتابداران فیلیپین

C/O ساختمان کتابخانه ملی،
Kalaw Street, T.M. ۳۰۱ Manila Room،
فاکس ۹۷۲۱۸۰ (۶۳)

جمهوری کره: سازمان کتابخانه‌های کره
(KLA)، ۶۰-۱، San Seoeho - Ku - Panpo،
Dong، سنول ۷۰۲-۱۳۷، فاکس ۵۳۵۵۶۱۶ (۸۲)

سنگاپور: سازمان کتابخانه‌های
سنگاپور/ Bukit Merah Central، صندوق
پستی ۰۶۹۳، سنگاپور ۹۱۱۵۹۹ فاکس:
WWW, Las, Org, Sg (۶۵) ۳۳۲۳۳۲۲

سری لانکا: سازمان کتابخانه‌های
سریلانکا
C/O سازمان انجمن کتابداران حرفه‌ای،
Bauddhaloka MW, Colombo 7 ۲۷۵/۷۵

تایلند: سازمان کتابخانه‌های تایلند،
Klongchan ۵، Akarnosongkrau جاده ۱۳۴۶
Bangkok، Bangkopi، ۱۰۲۴۰، فاکس:
۲۷۳۴۸۰۲۴ (۶۶)

اندونزی: (IPI) Ikatan Pustakawan /Indonesia

سازمان کتابخانه‌های اندونزی
Jalan Merdeka Selatan شماره ۱۱)
صندوق پستی ۲۷۴/۱۰۱۱۰ جاکارتا، پوسات
Pusat فاکس: ۳۷۵۷۱۸ ۲۱ (۶۲)
WWW. iptek. net. id

ژاپن: Nihon Toshokan Kyokai

سازمان کتابخانه‌های ژاپن ۱۴ - ۱۱ - ۱
Chuo-Ku, Shinkawa، توکیو ۰۰۳۳-۱۰۴
فاکس: ۳۳۵۲۳۰۸۴۱ (۸۱)
WWW Soc. nacsis.ac.jp/jla

مالزی: Persatuan Perpustakaan /Malaysia

سازمان کتابخانه‌های مالزی C/O کتابخانه
ملی مالزی ۲۳۲، Jalan Tun Rezak،
کوالالامپور ۵۰۵۷۲ فاکس: ۳۲۹۲۷۰۸۲ (۶۰)
WWW. Pnm. my

میانمار: سازمان کتابخانه‌های میانمار
C/O مؤسسه آموزش، کتابخانه، جاده پیار
Pyar، صندوق پستی دانشگاه ۱۱۰۴۱

نیپال: سازمان کتابخانه‌های نیپال (NLA)

C/O کتابخانه ملی نیپال، Lalitpur
Pulchowk، صندوق پستی ۲۷۷۳، کاتماندو
Kathmandu

